

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гуманітарно-педагогічний

19 2026 .

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЛАТИНСЬКА МОВА

Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність В11 Філологія (за спеціалізаціями)

Освітня програма Німецька мова та друга іноземна

Факультет Гуманітарно-педагогічний

Розробник: професор кафедри філософії та міжнародної комунікації, доктор філологічних наук, професор Василь ШИНКАРУК;, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, кандидат філологічних наук, доцент Ірина ВАКУЛИК;, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, кандидат юридичних наук, доцент Олександра ШИНКАРУК

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Вивчення латинської мови відіграє важливу роль у професійній підготовці майбутніх фахівців, оскільки вона становить підґрунтя багатьох професійно орієнтованих дисциплін. Латинська мова є важливим інструментом для розуміння витоків європейської цивілізації, культури, науки та права. Її вивчення сприяє розвитку аналітичного мислення, мовної компетентності, навичок аргументації та ефективних стратегій навчання. Знання латини допомагає глибше усвідомити походження багатьох сучасних понять і термінів, що широко використовуються у професійній та науковій діяльності. Навчальна дисципліна спрямована на формування у студентів базових знань із латинської мови, засвоєння основ її фонетичної, лексичної та граматичної систем, а також набуття практичних умінь читання, аналізу й перекладу латинських текстів. Особлива увага приділяється опануванню латиномовної термінології, що становить основу багатьох сучасних галузей знань, та ознайомленню з процесами запозичення латинської лексики в сучасні мови. У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти оволодівають навичками правильного читання та перекладу латинських текстів, засвоюють основні граматичні закономірності латинської мови, розширюють свій термінологічний словник і набувають здатності використовувати латинські терміни та вислови у навчальній та професійній діяльності. Крім того, курс сприяє розвитку загальної мовної культури, академічної грамотності та професійної підготовки майбутніх фахівців.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В11 Філологія (за спеціалізаціями)
Освітня програма	Німецька мова та друга іноземна
Факультет/ННІ	Гуманітарно-педагогічний

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-

Форма контролю	Екзамен
----------------	---------

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	16 год.	2 год.
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	-
Самостійна робота	74 год.	118 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	-
Форма контролю	Екзамен	Екзамен

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: полягає у формуванні базових знань з латинської мови як фундаменту європейської мовної та культурної традиції, а також у розвитку навичок розуміння, перекладу й аналізу латинських текстів різних рівнів складності. Дисципліна спрямована на оволодіння студентами основами латинської граматики та лексики, засвоєння міжнародної наукової та лінгвістичної термінології латинського походження, що є необхідним для глибшого розуміння структури німецької мови та її історичного розвитку. Особливу увагу приділено формуванню вміння використовувати латинізми в лінгвістичних, літературознавчих і перекладознавчих дослідженнях, а також розвитку загальної філологічної культури та професійної компетентності майбутніх фахівців з німецької філології.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Латинська мова» (за їх наявності) ОК17 Історія німецької мови, ВК5.1 Загальне мовознавство

Набуття компетентностей

ЗК5 — Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6 — Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7 — Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ФК1 — Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

Програмні результати навчання

ПРН2 — Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3 — Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН7 — Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН12 — Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН17 — Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Фонетика. Морфологія												
Тема 1. Systema phoneticum Linguae Latinae: Фонетична система латинської мови.	2	-	-	4	20	26	2	-	-	-	14	16
Тема 2. Systema morphologicum Linguae Latinae. Verbum.	2	-	-	4	10	16	-	-	-	-	14	14
Тема 3. Nomen substantivum.	2	-	-	4	-	6	-	-	-	-	16	16
Тема 4. Nomen adiectivum. Прикметник.	2	-	-	4	-	6	-	-	-	-	14	14
Разом за модулем 1	8	0	0	16	30	54	2	0	0	0	58	60
Модуль 2. Словотвір. Синтаксис.												
Тема 1. . Словотвір у системі дієслова, іменника, прикметника. Pronomen. Займенник	2	-	-	4	25	31	-	-	-	-	14	14
Тема 2. Adverbium (Прислівник). Praepositio Прийменник.	2	-	-	-	9	11	-	-	-	-	15	15

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Тема 3. Синтаксис. Структура простого і складного речення. Sententia simplex. Sententia composita.	2	-	-	6	-	8	-	-	-	-	17	17
Тема 4. Nomen numerale: Числівник.	2	-	-	4	10	16	-	-	-	-	14	14
Разом за модулем 2	8	0	0	14	44	66	0	0	0	0	60	60
Курсовий проєкт (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	16	0	0	30	74	120	2	0	0	0	118	120

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Systema phoneticum Linguae Latinae: Фонетична система латинської мови.	2
2	Тема 2. Systema morphologicum Linguae Latinae. Verbum.	2
3	Тема 3. Nomen substantivum.	2
4	Тема 4. Nomen adiectivum. Прикметник.	2
5	Тема 5. . Словотвір у системі дієслова, іменника, прикметника. Pronomen. Займенник	2
6	Тема 6. Adverbium (Прислівник). Praepositio Прийменник.	2
7	Тема 7. Синтаксис. Структура простого і складного речення. Sententia simplex. Sententia composita.	2
8	Тема 8. Nomen numerale: Числівник.	2
Всього годин		16

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фонетична система латинської мови. Правила вимови та наголошення. Читання	4
2	Verbum. Часи системи інфекта	4
3	Nomen substantivum. Особливості відмінювання іменників III відміни	4
4	Nomen adiectivum. Узгодження прикметників з іменниками. Відмінювання атрибутивних словосполучень	4
5	Займенники	4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
6	Структура простого і складного речення. Граматичний порядок слів.	6
7	Числівники	4
Всього годин		30

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості вимови термінів грецького походження.	10
2	Особливості наголошення термінів. Буквосполучення.	10
3	Дієслово. Дієвідмінювання. Студентський гімн «Gaudeamus».	10
4	Лексичний мінімум – латинські терміни I, II відмін. Особливості відмінювання іменників III відміни. Узгодження іменника з прикметником.	10
5	Загальні відомості про словотвір. Складання основ.	10
6	Суфіксація. Префіксація. Займенник. Прийменник.	10
7	Прислівник. Числівник. Структура речення	10
8	Фразеологічний мінімум – 100 сентенцій.	4
Всього годин		74

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне опитування для перевірки розуміння граматичних правил та лексики
- Тестування на знання основних граматичних конструкцій і словникового запасу
- Перекладові вправи для оцінки навичок читання та перекладу латинських текстів
- Аналіз та коментарі до латинських текстів у письмовій формі
- Поточне оцінювання виконання домашніх завдань та вправ
- Модульний контроль з окремих тем (фонетика, морфологія, синтаксис)
- Підсумковий іспит із теоретичних та практичних аспектів дисципліни

Методи навчання:

- Лекційний виклад з використанням мультимедійних презентацій та візуальних матеріалів
- Практичні заняття з перекладу та аналізу латинських текстів
- Групові та індивідуальні вправи для закріплення граматичних правил і лексики

- Метод проектів для створення тематичних досліджень або презентацій із латинської термінології
- Кейс-стаді для аналізу історичних або наукових текстів латинського походження
- Інтерактивні заняття з використанням сучасних педагогічних технологій та платформ для самостійної роботи студентів
- Обговорення та дебати для розвитку критичного мислення та мовної культури у контексті латинської мови

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Фонетика. Морфологія		
Практична робота. Латинський алфавіт. Класифікація звуків. Довгі та короткі склади. Наголос.	ПРН 2, ПРН 3, ПРН 7, ПРН 12, ПРН 17. Включаючи також правильну вимову та написання термінів латинського походження, що зустрічаються в спеціалізованій літературі, документації, класифікації; розрізнення морфологічних особливостей латинських слів, що входять до складу наукових назв та термінів, для їх кращого засвоєння та запам'ятовування. Уміти застосовувати знання з фонетики для правильного читання та транскрипції латинських термінів, що є основою міжнародного спілкування у науковому середовищі; використовувати латинську мову як інструмент для поглибленого вивчення спеціальних дисциплін та розуміння міжнародних стандартів і класифікацій; ефективно працювати з довідковою літературою, словниками, що містять латинську термінологію.	15
Практична робота. Дієслово. Дієвідмінювання		15
Практична робота. Іменник. Відмінювання		15
Практична робота. Прикметник.		15

Тема	Результати навчання	Оціночні бали	
Самостійна робота. . Фонетика. Морфологія.		10	
Модульна контрольна. Модульна контрольна робота 1.		30	
Всього за модулем 1		100	
Модуль 2. Словотвір. Синтаксис.			
Практична робота. Словотвір. Займенники.	ПРН 2, ПРН 3, ПРН 7, ПРН 12, ПРН 17. Включаючи також розуміння етимології та значення латинських коренів, префіксів, суфіксів, що формують професійну термінологію германських мов. Бути поінформованим про роль латинської мови у формуванні національних європейських мов, внесок класичних мов у формування міжнародної наукової термінології, вплив античної науки та літератури на розвиток нової європейської культури. Уміти ефективно працювати з довідковою літературою, словниками, що містять латинську термінологію; аналізувати морфеми (корені, префікси, суфікси), що є основою для формування професійної термінології тих, хто займається перекладом; встановлювати зв'язки між латинськими коренями та їх значенням у сучасній професійній термінології;	15	
Практична робота. Прийменники. Прислівник.		15	
Практична робота. Структура простого і складного речення. Граматичний порядок слів.		15	
Практична робота. Числівники.		15	
Самостійна робота. Словотвір. Синтаксис.		10	
Модульна контрольна. Модульна контрольна робота 2.		30	
Всього за модулем 2		100	
Навчальна робота (разом за семестр)		70	

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перекладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перекладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3864>);

Рекомендовані джерела інформації

1. Shynkaruk, Vasyl (2026) & Shynkaruk, Oleksandra. Functional and Stylistic Features of Genitive Constructions in Latin. Функційно-стилістичні особливості генетивних конструкцій у латинській мові // International journal of philology, 17(1), 9-27.
2. Shynkaruk, Vasyl (2025). Structural-semantic types of predicates in Latin. Структурно-семантичні типи присудків у латинській мові // International journal of philology, 29(4), 9-25
3. Shynkaruk, Vasyl (2025) & Chaika, O. Numerals as a specialized means to express quantitative predicates in Latin Числівники як спеціалізовані засоби вираження предиката кількості в латинській мові. International journal of philology, 16 (2), 79-95.

4. Shynkaruk, V., Chaika, O., & Teleky, M. (2024). Classification of word formation categories in Latin adjectives. *International journal of philology*, 15(4), 21-34.
5. Шинкарук, В. Д. (2021). Лінгвістичний статус МД-структур із з'ясувально-умовними відношеннями в латинській мові. *International journal of philology. Міжнародний філологічний часопис*, 12 (1), 16-21.
6. Шинкарук, В. Д. Латинська мова: підручник для студентів гуманітарних спеціальностей. Київ: Міленіум. 533 с.
7. Шинкарук, В. Д. (2020). Особливості перехідних МД-структур із з'ясувально-причинними відношеннями в латинській мові. *International journal of philology. Міжнародний філологічний часопис*, 11 (4), 6-13.
8. Шинкарук, В. Д. (2020). МД - структури з підрядними з'ясувальними відношеннями в латинській мові. *International journal of philology. Міжнародний філологічний часопис*, 11 (3), 6-12.
9. Вакулик, І. І. (2012). Огляд новітньої навчальної літератури з латинської мови для неспеціальних факультетів. *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*, 7, 300-311. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhSt_2012_7_32.
0. Вакулик, І. І. (2022). Що нового ми спостерігаємо при вивченні термінології. III International Conference, Languages for Specific Purposes and Ways of Instruction and Acquisition: Innovative Approach, 2022. С.89-91. https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u333/lsp_2022_conference_proceedings.pdf
1. Вакулик, І. І. (2022). Концепт «інформаційного простору» сьогодення: джерела, стан, перспективи. *Міжнародний філологічний часопис*. [https://doi.org/10.31548/philolog13\(4_1\).2022.008](https://doi.org/10.31548/philolog13(4_1).2022.008)
2. Балалаєва, О., Вакулик, І. (2017). Методика використання електронних підручників для навчання латинської мови студентів аграрних ВНЗ. *Наука та освіта*, 8, 157-164.